

واکاوی مبانی قرآنی همزیستی مسالمت آمیز امت اسلامی با امت‌های غیرمسلمان و غیرمستکبر

محمد مهدی کریمی نیا^۱، مجتبی انصاری مقدم^۲، محمد رضا باقری مفرد^۳

^۱ استادیار و عضو هیأت علمی دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم (نویسنده مسئول)

^۲ دانشجوی دکتری دکتری علوم قرآن و حدیث دانشگاه میبد، پژوهشگر و مدرس دانشگاه

^۳ کارشناسی ارشد علوم حدیث، گرایش نهج البلاغه، دانشگاه قرآن و حدیث قم

چکیده

بر اساس آیات قرآن کریم، روایات اسلامی و سیره معصومین(ع)، مسلمانان وظیفه دارند در مقابل دولت‌های استکباری و محارب ایستادگی کرده و به مقابله همه جانبه بپردازند. اما کم نیستند کشورها و ملت‌های غیرمسلمان، که با امت اسلامی حالت جنگ و ستیزه نداشته و خواهان روابط مسالمت آمیز با مسلمانان هستند و حاضرند همکاری‌های دوجانبه در امور اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی داشته باشند. این پرسش مطرح است که طبق تعالیم قرآن کریم، اساس رفتار با کشورهای غیراستکباری و مردم غیرمسلمان چگونه است؟ آیا اصل، جنگ و نزاع و درگیری و حذف آنان است، مگر این که ایمان بیاورند؛ یا از نظر قرآن کریم، مسلمانان می‌توانند با پیروان ادیان آسمانی، دولت‌های غیرمحارب و مردم غیرمسلمان، تعامل مسالمت آمیز داشته باشند. از نظر قرآن کریم، زبان گفتمان بین ادیان آسمانی، تعامل و همزیستی مسالمت آمیز، گفتگوی سازنده و همکاری بر اساس اصول مشترک است. در حالی که برخی، همانند داعش از دیدگاه اول دفاع می‌کنند. در این پژوهش، اصالت صلح و گفتگوی سازنده و همزیستی مسالمت آمیز اسلام با پیروان ادیان آسمانی، کشورهای غیراستکباری و مردم غیرمسلمان مورد بررسی قرار می‌گیرد. قرآن کریم، صلح و همزیستی امت اسلامی با کشورهای غیرمسلمان و ادیان و ملل دیگر، به عنوان یک اصل و قاعده اساسی، در نظام تشریحی خویش ملاحظه نموده است. ضرورت این پژوهش از آن جهت بیشتر نمایان می‌شود که امروزه عده ای مسلمان نما که به عنوان: «داعش و طالبان» مشهور شده اند این ایده را سرلوح خود قرار داده و به پیروان خود تزریق می‌کنند که اساس تعامل با غیرمسلمانان، جنگ و قتال است، مگر این که ایمان آورده و مسلمان شوند! آیاتی از قرآن کریم، نژاد پرستی، تحمیل عقیده، تعصب‌های نادرست را رد می‌نماید و از پیشنهاد صلح، همکاری بر اساس اصول مشترک و گفت و گوی مسالمت آمیز استقبال می‌کند، و ضمن به رسمیت شناختن پیامبران و کتاب‌های آسمانی گذشته، به حقوق اقلیت‌ها احترام می‌گذارد. برخی راه کارهای قرآن کریم در تأمین همزیستی مسالمت آمیز با غیر مسلمانان از قرار زیر است: نفی نژاد پرستی؛ مبارزه با توهمات برتری جویانه ادیان دیگر؛ آزادی عقیده و فکر؛ اعتراف به حقوق اقلیت‌ها؛ تعاون در مسایل بین المللی؛ استقبال از پیشنهاد صلح؛ تأکید بر صلح بین المللی؛ دعوت به همزیستی مسالمت آمیز و توجه به اصول مشترک؛ و گفت و گوی مسالمت آمیز.

واژه‌های کلیدی: همزیستی مسالمت آمیز، صلح، جنگ و قتال، گفت و گو، همکاری بین المللی